STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
M. POIARESE MADURA
přednesené dne 16. února 2006 [1]

1. Pobírá-li důchodkyně důchody pocházející nikoliv pouze ze státu, ve kterém má bydliště, ale i z jiného členského státu, brání nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (EHS) č. 2001/83 ze dne 2. června 1983 [2] tomu, aby stát bydliště zahrnoval do vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění, které se odvádí za účelem dávek poskytovaných tímto členským státem, důchody vyplácené jiným členským státem? Taková je podstata otázky položené v této věci. Navrhuji na ni odpovědět záporně, nicméně doplnit tuto odpověď podmínkou.

I – Věc v původním řízení

2. Maija Terttu Inkeri Nikula, důchodkyně s bydlištěm v Kemi (Finsko), pobírala v průběhu roku 2000 starobní důchody a doplňkové důchody vyplácené různými finskými a švédskými orgány. Pro účely jejího zdanění za rok 2000 byly důchody, které obdržela od švédských orgánů, zahrnuty do jejích zdanitelných příjmů. Na základě všech těchto příjmů finské orgány stanovily částku jejího pojistného na zdravotní pojištění.

3. M. T. I. Nikula podala stížnost u Lapin verotuksen oikaisulautakunta (revizní daňová komise Laponska), kterou se domáhala snížení pojistného o část vypočítanou na

1 — Původní jazyk: portugalština.

2 — Úř. věst. L 230, s. 6, ve znění nařízení Rady (ES) č. 3096/95 ze dne 22. prosince 1995 (Úř. věst. L 335, s. 10; Zvl. vyd. 05/01, s. 35, dále jen „nařízení").

základě svých příjmů pocházejících ze Švédska. Jelikož byla její žádost zamítnuta, podala odvolání u hallinto-oikeus (správní soud) (Finsko). Tento soud zamítl její žalobu z důvodu, že pro žalobkyni platí finský zákon o zdravotním pojištění. Tento zákon totiž stanoví, že pojištěnec s bydlištěm ve Finsku musí platit pojistné na zdravotní pojištění stanovené na podkladě základu obecní daně, který zohledňuje příjmy z důchodů pobíraných jak od finských, tak i zahraničních orgánů.

4. Toto řešení nyní žalobkyně zpochybňuje před předkládajícím soudem. Opírá se zejména o řízení pro nesplnění povinnosti zahájené Komisí Evropských společenství proti Finské republice za účelem určení, že Finská republika tím, že při výpočtu pojistného na zdravotní pojištění zohledňuje důchody vyplácené na základě právních předpisů jiného členského státu než Finské republiky, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 33 odst. 1 nařízení č. 1408/71 [3].

5. Na základě tohoto ustanovení „[i]nstituce členského státu příslušná pro vyplácení důchodu [nebo penze], která uplatňuje právní předpisy stanovící srážky příspěvků placených důchodcem pro krytí dávek v nemoci a mateřství, je oprávněna provést tyto srážky, vypočítané v souladu s uvedenými právními předpisy, z vyplácených důchodů [nebo penzí] v takovém rozsahu, aby náklady na dávky podle článků 27, 28, 28a, 29, 31 a 32 nesla instituce uvedeného členského státu."

6. Předkládající soud vnímá obtížnost vyvolanou tímto sporem ve světle výkladu provedeného Soudním dvorem v rozsudku Rundgren [4]. Jednak připomíná, že v tomto rozsudku Soudní dvůr prohlásil, že „čl. 33 odst. 1 nařízení pouze umožňuje, v uvažovaném případě, dotyčné instituci členského státu provést, zejména pro krytí dávek v nemoci, srážky z dlužných důchodů nebo penzí, tedy důchodů nebo penzí skutečně jí vyplacených" [5]. Kromě toho ale uvádí, že věc Rundgren se liší od případu M. T. I. Nikula, neboť S. Rundgren, s bydlištěm ve Finsku, pobíral důchody pouze ze Švédska, zatímco M. T. I. Nikula pobírá důchody z obou dvou těchto států.

3 — Věc Komise v. Finsko (C-105/05, vyškrtnutá dne 21. listopadu 2006). Poznamenejme, že proti Nizozemsku bylo zahájeno řízení téhož druhu, které vedlo k předložení věci Soudnímu dvoru (Komise v. Nizozemsko, C-66/05, vyškrtnutá dne 21. listopadu 2006).

4 — Rozsudek ze dne 10. května 2001 (C-389/99, Recueil, s. I-3731).

5 — Bod 49, poslední věta výše uvedeného rozsudku Rundgren.

7. Korkein hallinto-oikeus, který byl takto vystaven zcela nové rozhodovací situaci, se rozhodl položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je třeba čl. 33 odst. 1 nařízení [...] vykládat tak, že s tímto ustanovením není slučitelné, když pojistné na zdravotní pojištění v případě, ve kterém důchodce podle článku 27 uvedeného nařízení může v případě nemoci a mateřství žádat dávky jen od instituce místa bydliště a na účet uvedené instituce, je určeno tím způsobem, že v členském státě, ve kterém má důchodce bydliště, jsou jako vyměřovací základ pro výpočet pojistného zohledňovány vedle důchodů, které tento důchodce pobírá od státu bydliště, také důchody, které pobírá od jiného členského státu, i když jen za podmínky, že pojistné na zdravotní pojištění nepřesáhne částku důchodu obdrženého od státu bydliště?"

II – Analýza otázky

8. Nejprve připomeňme normativní kontext, ve kterém se nachází ustanovení, které je předmětem položené otázky. V tomto kontextu je třeba rozumět odkazu provedenému tímto ustanovením na způsoby výpočtu stanovené vnitrostátními právními předpisy. Takový odkaz se nicméně setkává s námitkou vznesenou žalobkyní v původním řízení Komisí a portugalskou a španělskou vládou a s omezením vyplývajícím ze zásad práva Společenství.

A – *Kontext*

9. Článek 33 se nachází v první kapitole hlavy III týkající se dávek v nemoci a mateřství uprostřed oddílu věnovanému postavení důchodců a jejich rodinných příslušníků. Tento oddíl upravuje rozdělení pravomocí mezi členskými státy, pokud jde o poskytování dávek v nemoci a mateřství, na které mají důchodci nárok, jakož i výběr pojistného jimi placeného pro krytí uvedených dávek.

10. V tomto ohledu ustanovení rozlišuje tři hypotézy v závislosti na dvou kritériích: původ vyplácených důchodů a existence nároku na dávky ve státě bydliště. Článek 27 nařízení stanoví pravidlo, podle kterého důchodce, který má nárok na pobírání důchodu podle právních předpisů více členských států a který má nárok na dávky podle právních předpisů členského státu, na jehož území má bydliště, obdrží tyto dávky od instituce místa bydliště a na účet uvedené instituce, „jako by dotyčná osoba byla poživatelem důchodu náležejícího pouze podle právních předpisů posledně uvedeného státu". V obdobné situaci, kdy nicméně nárok na dávky neexistuje ve státě bydliště,

článek 28 stanoví, že pokud má nárok na dávky podle právních předpisů členského státu příslušného, pokud jde o jeho důchody, obdrží důchodce věcné dávky od instituce místa bydliště, „jako by dotyčná osoba byla poživatelem důchodu na základě právních předpisů státu, na jehož území má bydliště", přičemž náklady na tyto dávky se řídí podle konkrétních kritérií upravených v čl. 28 odst. 2. Konečně článek 28a zavádí jako výjimku z článku 28 zvláštní pravidlo. Pokud nárok na dávky existuje ve státě bydliště důchodce, i když mu tento stát nevyplácí důchod, stanoví se, že náklady na dávky poskytnuté státem bydliště nese členský stát příslušný pro vyplácení důchodu určený podle pravidel stanovených v čl. 28 odst. 2.

11. Tato zjevně složitá pravidla ve skutečnosti odpovídají dvěma jednoduchým zásadám. Zaprvé je třeba se snažit zajistit, aby se na dotyčné osoby, pokud je to možné, vztahoval systém sociálního zabezpečení pouze jednoho členského státu tak, aby se zabránilo souběhu použitelných vnitrostátních právních předpisů a komplikacím, které by z něho mohly vyplynout [6]. Zadruhé je třeba, pokud je to možné, aby náklady poskytovaných dávek nesl stát, kde dotyčná osoba vykonávala činnost, za kterou má nárok na důchod nebo penzi. Takové jsou ostatně, *mutatis mutandis*, hlavní zásady systému Společenství pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení použitelné na postavení migrujících pracovníků podle základních ustanovení článku 13 nařízení.

12. Článek 33 nařízení nelze oddělit od tohoto kontextu a těchto zásad. Upravuje otázku vymahatelnosti pojistného sraženého za účelem krytí dávek v nemoci a mateřství poskytovaných důchodcům. Pouze stát, který důchod vyplácí a který hradí náklady za dávky poskytované důchodci, je oprávněn provést z důchodu srážky pojistného.

B – *Odkaz*

13. V projednávané věci M. T. I. Nikula pobírá důchody na základě právních předpisů dvou členských států, z nichž je to stát jejího bydliště, kdo jí mimoto přiznává nárok na dávky. Je tedy v situaci popsané v článku 27 nařízení. Podle tohoto ustanovení je to instituce místa jejího bydliště, kdo je příslušný pro poskytnutí dávek a hradí náklady na ně.

6 — Viz zejména rozsudek ze dne 23. září 1982, Kuijpers (276/81, Recueil, s. 3027, bod 10).

14. V případě použití článku 27 vyplývá z čl. 33 odst. 1 nařízení, že stát bydliště je oprávněn provést srážky pojistného placeného M. T. I. Nikula. Každý jiný stát je tedy z provedení takových srážek vyloučen.

15. Toto ustanovení nadto stanoví, že srážky jsou vypočítány „v souladu s právními předpisy" státu bydliště a provedeny z důchodu jím vypláceného.

16. Jaký je dosah takového odkazu? Domnívám se, že je v dané oblasti namístě použít zásadu stanovenou Soudním dvorem v rozsudku Terhoeve [7], podle které, „pokud nejsou vnitrostátní právní předpisy harmonizovány na úrovni Společenství, přísluší v zásadě členským státům určit příjmy, které budou zohledněny při výpočtu pojistného na sociální zabezpečení". Je tak tomu tím spíše, že právní úprava Společenství obsahuje výslovný odkaz na právo členského státu, který označuje jako stát příslušný v oblasti srážek pojistného na zdravotní pojištění [8]. Za těchto podmínek je třeba umožnit, aby právní předpisy tohoto státu určily způsoby výpočtu pojistného v zásadě samy. I když to není nikde uloženo [9], nic nebrání tomu, aby tyto právní předpisy stanovily výši pojistného s ohledem nejen na příjmy pocházející ze státu bydliště, ale rovněž na příjmy pocházející z ostatních členských států. Podobné řešení přijal generální advokát F. G. Jacobs ve věci Movrin [10] v případě podobné praxe použité Nizozemským královstvím.

17. Proti tomuto řešení byla nicméně několika účastníky řízení vznesena námitka.

C – *Námitka*

18. Existuje totiž rozsudek, který se na první pohled zdá být s tímto řešením jasně v rozporu. V rozsudku Rundgren Soudní dvůr rozhodl, „že z těchto ustanovení čl. 33 odst. 1 nařízení č. 1408/71 vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí finská vláda, neopravňuje uvedené nařízení členský stát, na jehož území má důchodce bydliště, vyžadovat, aby tento důchodce platil pojistné na zdravotní pojištění podle jeho vnitrostát-

7 — Rozsudek ze dne 26. ledna 1999 (C-18/95, Recueil, s. I-345, bod 51).

8 — Oproti tomu je stanoveno, že znění ustanovení práva Společenství, *které výslovně neodkazuje na právo členských států*, „musí být běžně vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celém Společenství" (viz zejména rozsudek ze dne 19. září 2000, Linster, C-287/98, Recueil, s. I-6917, bod 43).

9 — Existují totiž případy, ve kterých nařízení vyžaduje, aby vnitrostátní právní úprava zahrnula do výpočtu sociálního příspěvku příjmy pobírané v jiném členském státě (rozsudek ze dne 26. května 2005, Allard, C-249/04, Sb. rozh. s. I-4535).

10 — Bod 20 stanoviska generálního advokáta F. G. Jacobse k této věci (rozsudek ze dne 6. července 2000, C-73/99, Recueil, s. I-5625). Upřesněme, že Soudní dvůr se ve svém rozsudku k tomuto bodu nemusel vyjádřit.

ních právních předpisů vypočítané na základě příjmů dotyčné osoby zahrnujících důchody nebo penze vyplácené jiným členským státem [11]. Dodává, že „čl. 33 odst. 1 dává pouze v daném případě oprávnění k tomu, aby dotyčná instituce členského státu provedla, zejména pro krytí dávek v nemoci, srážku z dlužných důchodů nebo penzí, tedy důchodů nebo penzí skutečně jí vyplacených".

19. Podle Komise zde Soudní dvůr vyjadřuje obecné stanovisko, které brání tomu, aby příjmy, na kterých je založen výpočet pojistného na zdravotní pojištění, zahrnovaly důchody nebo penze vyplácené jiným členským státem. Takové je též stanovisko portugalské vlády a španělské vlády, které jsou vedlejšími účastníky před Soudním dvorem. Oproti tomu Finská republika, ke které se přidává nizozemská a norská vláda, tvrdí, že se jedná o řešení určitého případu, které nelze nijak přenést na projednávanou věc. Mimoto nizozemská vláda namítá proti Komisi znění jednoho z jejích návrhů na změnu čl. 33 odst. 1, který upřesňuje, že výběr pojistného může být proveden ze všech důchodů nebo penzí vyplácených důchodci [12].

20. Podle mého názoru je námitka vznesená Komisí, jakož i španělskou a portugalskou vládou založena na falešném zdání. Tento rozsudek zajisté správně uvádí, že „čl. 33 odst. 1 dává pouze v daném případě oprávnění k tomu, aby dotyčná instituce členského státu provedla, zejména pro krytí dávek v nemoci, srážku z dlužných důchodů nebo penzí, tedy důchodů nebo penzí skutečně jí vyplacených". Tímto však Soudní dvůr pouze potvrzuje, že příslušný provést srážky z důchodů je stát, který důchod skutečně vyplácí. Takový stát, který *eventuálně* nabízí nárok na důchod, aniž by *skutečně* důchod vyplácel, jako finský stát v případě věci Rundgren, se nemůže opírat o ustanovení nařízení, když vyžaduje platbu sociálních příspěvků. V tomto případě se dotyčná osoba nacházela v situaci popsané v článku 28a nařízení. Měla bydliště ve Finsku, ale pobírala důchod pouze od Švédského království, které z tohoto důvodu hradilo náklady na poskytnuté dávky. Zásada, podle které pouze

11 — Bod 49 výše uvedeného rozsudku Rundgren.

12 — Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, a nařízení Rady (EHS) č. 574/72, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 1408/71 [KOM(2003) 468 konečný]. Nicméně Rada Evropské unie a Evropský parlament se rozhodli nepřijmout tuto změnu v nařízení (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72), kterým se nařízení č. 1408/71 ruší. I když přijala zásadu, podle které „je nezbytná rovnováha mezi sraženým pojistným a náklady na poskytnuté dávky", měla Rada zato, že tuto změnu je třeba zahrnout do nového prováděcího nařízení [společné stanovisko (ES) č. 7/2005 přijaté Radou dne 15. listopadu 2004 (Úř. věst. 2005, C 38 E, s. 21, zvláště s. 34)].

stát skutečně příslušný v oblasti důchodů musí hradit náklady na věcné dávky poskytované důchodci, by tedy vedla k popření jakékoliv pravomoci Finské republiky jakožto státu bydliště [13].

21. Ukazuje se tedy, že „zásada Rundgren" se týká určení státu příslušného v oblasti pojistného, a nikoliv způsobů jejich výpočtu. Nemůže tedy napomoci řešení projednávaného sporu. V projednávaném případě je totiž rámec sporu stanoven nikoliv článkem 28a, ale článkem 27 nařízení. Finský stát je skutečně příslušný pro vyplácení důchodů. Není tedy sporu o tom, že tento stát je skutečně na základě čl. 33 odst. 1 příslušný provádět srážky pojistného.

22. Tím, že vydělují uvedenou pasáž bodu 49 výše uvedeného rozsudku Rundgren z kontextu, ve kterém se Soudní dvůr vyjadřoval, dopouštějí se autoři námitky podle mého názoru nesprávného výkladu. Vykládají tuto pasáž rozsudku, jako kdyby důchod vyplácený příslušným státem představoval výlučný *základ* pro výpočet srážek pojistného. Rozsudek Rundgren se přitom netýká *způsobů* výpočtu. Vyplácený důchod se bere v úvahu pouze jako *podmínka* opravňující k provedení srážky pojistného. Ze skutečnosti, že čl. 33 odst. 1 opravňuje k provedení srážky *pouze* instituci státu skutečně vyplácejícího důchod, nelze vyvodit, že tato srážka může být provedena *pouze* na základě částky důchodu, který vyplácí.

23. Tento výklad se mi zdá potvrzen kontextem, ve kterém se dotčené ustanovení nachází. Cílem ustanovení první kapitoly hlavy III nařízení týkajících se různých kategorií dávek je v zásadě určit stát příslušný v oblasti dávek v nemoci a mateřství pro určité kategorie pojištěnců, jejichž situace není pokryta ustanoveními hlavy II. V tomto kontextu je předmětem čl. 33 odst. 1 jednoduše určení členského státu, který vybírá pojistné placené důchodci, a nikoliv určení způsobů výpočtu uvedeného pojistného. Přísluší tedy tomuto státu, aby určil uvedené způsoby při dodržení zásad práva Společenství.

24. Nadto tento výklad nelze vyvrátit skutečností, že podle finských právních předpisů nezávisí nárok na dávky na částce vybraného pojistného. Španělská a portugalská vláda tvrdí, že za těchto podmínek způsob výpočtu stanovený finskými právními předpisy znamená požadavek zvýšení pojistného, aniž by z toho vyplývala dodatečná sociální ochrana.

13 — Bod 47 výše uvedeného rozsudku Rundgren.

Takový požadavek je přitom v rozporu s pravidly Smlouvy o ES týkajícími se volného pohybu osob.

25. Tato úvaha je nesprávná. Je založena na judikatuře týkající se osob vykonávajících činnost ve více členských státech, které jsou zapojeny do systému sociálního zabezpečení ve státě svého bydliště. Právní úprava členského státu jiného než členského státu bydliště, která ukládá povinnost těmto osobám přispívat do dalšího systému sociálního zabezpečení, aniž by nabízela odpovídající sociální ochranu, je skutečně v rozporu se Smlouvou [14]. Nicméně taková není situace, do které finské právní předpisy staví pojištěnce, kteří vykonávali svou činnost ve více členských státech. Jednak je v podmínkách projednávané věci cílem těchto předpisů jejich použití coby právních předpisů státu bydliště, s vyloučením jakýchkoliv jiných právních předpisů. Kromě toho je režim, který stanoví, použitelný na všechny pojištěnce s bydlištěm na finském území. Tyto právní předpisy tedy v podstatě neukládají dodatečné pojistné osobám, které využily svého práva volného pohybu ve Společenství.

26. Pravidlo nezávislosti dávek na částce zaplaceného pojistného, tak jak je stanoveno finskými právními předpisy, je pravidlem organizace vnitrostátního systému sociálního zabezpečení, jehož úprava patří podle ustálené judikatury do pravomoci členských států [15]. Skutečnost, že si částka pojistného a kvalita nebo kvantita poskytnutých dávek přesně neodpovídají, je volbou hospodářské a sociální politiky dotyčného státu, která není relevantní z hlediska pravidel práva Společenství. V tomto ohledu je důležitá pouze skutečnost, že srážka pojistného je provedena náhradou za dávky poskytnuté dotyčné osobě příslušným státem.

27. Z toho nepochybně vyplývá, že způsob výpočtu zvolený Finskou republikou se může jevit pro dotyčnou osobu méně výhodný než způsob druhého členského státu, od kterého pobírá část svých důchodů. Nicméně nelze mít za to, jak tvrdí španělská vláda, že se zde jedná o zjevné omezení volného pohybu pracovníků. Je totiž namístě připomenout, že Smlouva nestanovila harmonizaci právních předpisů sociálního zabezpečení členských států. Upravuje pouze systém koordinace těchto právních předpisů, přičemž respektuje zvláštní charakteristiky vnitrostátních právních předpisů [16]. Za těchto podmínek právo Společenství nemůže pojištěnci zajistit, že přemístění do jiného členského státu bude z hlediska sociálního zabezpečení neutrální [17]. Vzhledem k rozdílům v právních

14 — Rozsudky ze dne 15. února 1996, Kemmler (C-53/95, Recueil, s. I-703), a ze dne 19. března 2002, Hervein a další (C-393/99 a C-394/99, Recueil, s. I-2829).

15 — Viz zejména rozsudek ze dne 12. července 2001, Smits a Peerbooms (C-157/99, Recueil, s. I-5473, bod 44).

16 — Jak připomíná čtvrtý bod odůvodnění nařízení č. 1408/71.

17 — Viz obdobně výše uvedený rozsudek Hervein a další, body 50 a 51.

úpravách členských států v dané oblasti může být takové přemístění případ od případu pro pojištěnce z hlediska jeho pojistného více nebo méně výhodné [18]. Dotyčná osoba tedy nemůže z práva Společenství vyvodit nárok na zacházení totožné ve všech členských státech, ze kterých pobírá důchod a ve kterých může mít bydliště, tedy na zacházení, které je navíc založeno na právních předpisech, které jsou pro ni nejvýhodnější.

28. Opačný výklad by měl za následek, že pouze pojištěncům, kteří se pohybovali ve Společenství, by bylo vyhrazeno výhodnější zacházení. Takový však není ani smysl, ani účel systému Společenství pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení. Je pouze třeba „v rámci uvedené koordinace zaručit uvnitř Společenství pracovníkům žijícím v členských státech a osobám jimi vyživovaným a pozůstalým po nich rovnost zacházení s ohledem na různé vnitrostátní právní předpisy“ [19].

29. Nadto lze těžko pochopit, jak by použití finských právních předpisů mohlo vést k tomu, co portugalská vláda nazývá „kvaziharmonizací právních předpisů“. Jistě, důchody vyplácené švédskými orgány jsou brány v úvahu v základu pro výpočet sráženého pojistného. Jsou však brány v úvahu coby příjmy pobírané dotyčnou osobou, která má bydliště a je pojištěna ve Finsku. Švédský systém důchodů nebo pojistného takovými ustanoveními není nijak dotčen.

30. Při neexistenci harmonizace mají členské státy tedy v zásadě volnost určit způsoby výpočtu pojistného pojištěnců pro krytí dávek v nemoci poskytovaných důchodcům. Tato volnost však není neomezená.

D – *Omezení*

31. Je totiž nepochybné, že členské státy jsou při výkonu své pravomoci v oblasti sociálního zabezpečení povinny dodržovat právo Společenství a zvláště ustanovení nařízení a ustanovení Smlouvy, která se týkají volného pohybu osob [20].

32. Tato ustanovení se ostatně doplňují. V rozsudku Noij [21] bylo rozhodnuto, že článek 33 nařízení zapadá do účelu uvedeného nařízení, kterým je přispívat k co nejúplnějšímu zavedení volného pohybu pracovníků ve Společenství. V tomto roz-

18 — Viz, obdobně, rozsudek ze dne 12. července 2005, Schempp (C-403/03, Sb. rozh. s. I-6421, bod 45).

19 — Jak stanoví pátý bod odůvodnění nařízení.

20 — Viz zejména rozsudek ze dne 23. listopadu 2000, Elsen (C-135/99, Recueil, s. I-10409, bod 33).

21 — Rozsudek ze dne 21. února 1991 (C-140/88, Recueil, s. I-387, bod 13).

sudku Soudní dvůr prohlásil, že „pravidla uvedená v článku 33 [...] představují použití obecnější zásady, podle které nelze od důchodce vyžadovat z důvodu jeho bydliště na území členského státu povinné pojistné pojištěnce na krytí dávek, které hradí instituce jiného členského státu“ [22]. Jde o to zabránit tomu, aby dotyčné osobě bylo uloženo pojistné vybírané státem, který nenese náklady na dávky, které jsou jí poskytovány. Tento rozsudek potvrzuje spojitost, která musí existovat mezi povinností poskytnout dávky a pravomocí srážet pojistné.

33. Nicméně je pravda, že tato spojitost by mohla být přerušena v případě, kdyby, jako v projednávané věci, bylo důchodci uloženo pojistné na zdravotní pojištění v době jeho činnosti v členském státě jiném než ve státě jeho bydliště. Ukazuje se totiž, že Švédské království má systém, ve kterém je pojistné určené na dávky v nemoci poskytované důchodcům vybíráno od těchto důchodců v době jejich činnosti. V tomto případě provedení pravomoci přiznané Finské republice volně určit způsob výpočtu pojistného vytváří nebezpečí, že dojde k *dvojímu placení pojistného*. Tím, že přemístil své bydliště z členského státu, kde již platil pojistné, do jiného členského státu, který má pravomoc provést srážky pojistného ze všech důchodů, které jsou mu vypláceny, by totiž státnímu příslušníkovi, který vykonával svou činnost ve více členských státech, mohly být uloženo pojistné dvakrát pro tytéž dávky.

34. Tak by tomu bylo zejména v případě, pokud by vnitrostátní právní předpisy bez ohledu na zvláštní postavení důchodců, kteří změnili během let své činnosti místo bydliště, ukládaly těmto důchodcům platbu pojistného na zdravotní pojištění, přičemž by do základu pro výpočet pojistného zahrnovaly důchody vyplácené jiným členským státem, ve kterém byly srážky z tohoto důvodu již provedeny.

35. Takový výsledek, který znevýhodňuje příslušníky členských států, kteří vykonávali svou činnost ve více členských státech ve vztahu ke státním příslušníkům, kteří stále bydleli v dotyčném členském státě, je v rozporu jak s ustanovením článku 33 nařízení, tak s ustanoveními Smlouvy týkajícími se volného pohybu osob.

36. V důsledku toho se domnívám, že právo Společenství zavazuje orgány členského státu příslušného v oblasti dávek, který vypočítává srážky příspěvků na základě všech příjmů

22 — Bod 14 výše uvedeného rozsudku Noij.

důchodce, aby zohlednily pro účely tohoto výpočtu pojistné již tímto důchodcem zaplacené v jiném členském státě [23].

37. V tomto případě je úkolem pojištěnce, aby u orgánů svého státu bydliště prokázal, že pojistné v tomto jiném členském státě skutečně platil.

38. Je nepochybné, že tato povinnost vzít v úvahu pojistné zaplacené dříve, podle konkrétních způsobů jiného členského státu, může ve státě bydliště způsobovat určité praktické a administrativní těžkosti. Nicméně je v zásadě nepochybné, že praktické nebo administrativní důvody nemohou odůvodnit odklon od pravidel práva Společenství členským státem [24]. I když tedy článek 33 nařízení v zásadě respektuje nezávislost příslušných členských států při stanovení způsobů výpočtu pojistného, je možné v projednávané věci vyžadovat, aby dotyčný členský stát zavedl spravedlivý systém pro zohlednění pojistného již zaplaceného v jiném členském státě. Bude zajisté třeba se ujistit, že tento systém není na újmu právům přiznaným státním příslušníkům členských států, kteří využili svého práva volného pohybu ve Společenství, tím, že by znemožnil nebo příliš ztížil zohlednění takového pojistného.

39. Konečně zbývá připomenout omezení stanovené Finskou republikou a výslovně připomenuté v otázce položené předkládajícím soudem. Finská republika se domnívá, že možnost zahrnout důchody pobírané od jiného členského státu do výpočtu pojistného placeného pojištěncem je podmíněna tím, že vybírané pojistné nepřesáhne výši důchodu, který vyplácí.

40. Toto omezení je, zdá se, možné odvodit ze samotného znění nařízení. Článek 33 nařízení stanoví, že srážky jsou provedeny z *důchodu vypláceného* státem příslušným pro poskytování dávek. V důsledku toho se zdá obtížné připustit, že provedené srážky by mohly přesáhnout částku vypláceného důchodu. Jakkoliv je opodstatněný, představuje nicméně tento výklad nevýhodu, neboť vytváří nebezpečí nerovnováhy ke škodě státu příslušného pro poskytování dávek. Ten může být totiž nařízením nucen poskytovat věcné dávky tak, jako by dotyčná osoba byla poživatelem důchodu podle právních předpisů tohoto členského státu, aniž by měl možnost vybírat pojistné ze všech jejích příjmů v případě, že z důvodu daného způsobu výpočtu toto pojistné přesáhne částku vypláceného důchodu. Toto donucení by mohlo v určitých případech vést k situacím neodůvodněného zvýhodnění pojištěnců, kteří pobírají od příslušného státu pouze minimální část jejich důchodů [25].

23 — Viz obdobně rozsudek ze dne 15. června 2000, Sehrer (C-302/98, Recueil, s. I-4585).

24 — Výše uvedený rozsudek Terhoeve, bod 45.

25 — Ve svém písemném vyjádření uvádí nizozemská vláda příklad situace, ve které v rámci systému přezkoumávaného v této věci finský důchod představuje pouze 5 % celkového příjmu z důchodů pobíraných jejich poživatelem, zatímco 95 % těchto příjmů pochází z jiného členského státu.

41. Taková situace je zajisté politováníhodná. Nicméně vzhledem k tomu, že smysl článku 33 je jasný, je pouze úkolem zákonodárce Společenství uvážit, zda je třeba ji napravit.

III – Závěry

42. Vzhledem k důvodům uvedeným výše se domnívám, že na otázku položenou předkládajícím soudem je třeba odpovědět následujícím způsobem:

„Článek 33 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (EHS) č. 2001/83 ze dne 2. června 1983, tak jak bylo změněno nařízením Rady (ES) č. 3096/95 ze dne 22. prosince 1995, nebrání tomu, aby členský stát příslušný pro poskytování dávek na základě článku 27 tohoto nařízení zahrnoval do vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na zdravotní pojištění placeného poživatelem důchodu nebo penze vyplácených tímto státem, důchody vyplácené jiným členským státem, nicméně za předpokladu, že při svém výpočtu zohlední okolnost, že pojistné ze stejného důvodu již mohlo být sraženo v tomto posledně uvedeném členském státě."